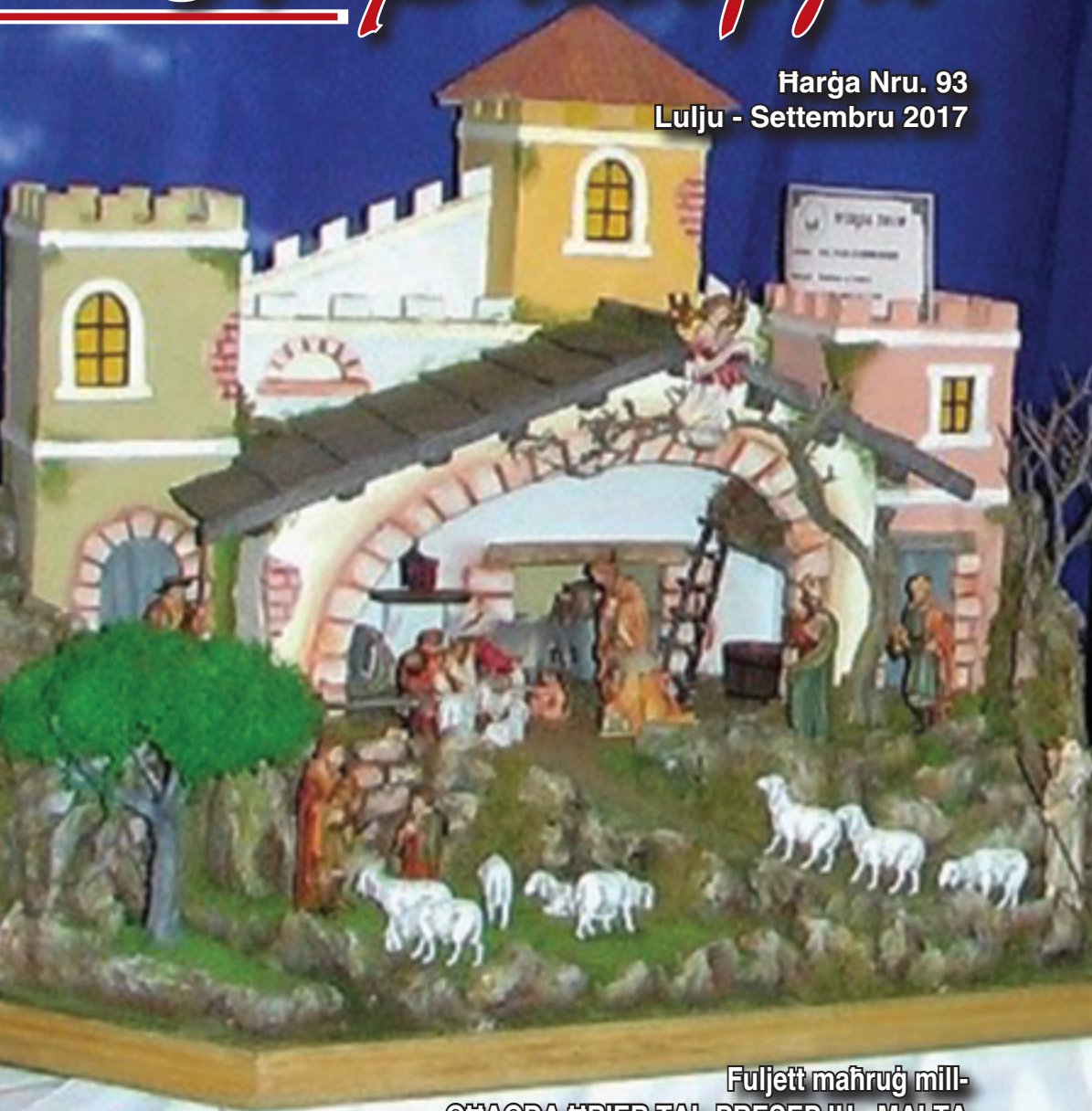

Il-Presepju

Ħarġa Nru. 93
Lulju - Settembru 2017

Fuljett maħruġ mill-
GĦAQDA ĦBIEB TAL-PRESEPJU - MALTA
c/o 56, Amaltea, Triq il-Marg, Attard ATD 2382 - Malta

Fuljett
mahrug kull tliet xhur mill-
Għaqda Hbieb tal-Presepu
Malta.

VO/0844

*Kull korrispondenza
għandha tiġi ndirizzata lis-
Segretarju,
Charles A. Bellia
56, Amaltea, Triq il-Margħ,
Attard ATD2382. Malta*

*IL-PRESEPU
Jitqassam lill-Membri
tal-Għaqda u għalhekk biex tir-
ċevih hallas il-miżata
tiegħek regolarment billi
tibgħat €5 lill-Kaxxier.
Kontribuzzjonijiet oħra
biex jinfedew l-ispejjeż
ikunu ferm apprezzati.*

*L-GHAQDA
HBIEB TAL-PRESEPU
Malta tiringrazzja lil kull min
kiteb f' din il-ħarġa tal-fuljett.*

Apprezzament speċjali
jmur għas-
Sinjura Jessie Chircop
li hadet hsieb il-‘proof reading’.

Werrej

Stampat

 **BONNICI'S
PRESS** Est. 1924

36, St. Paul Street, Valletta
Tel: 21224607 - 21228138
E-mail: emibonnicci@gmail.com

L-Editorjal

Fejn sejrjn? Alla wahdu jaf! Min jaf kemm il-darba staqsejna din il-mis-toqsija!! Iva, l-aktar f'dawn il-ġranet li sibna ruhna fihom. Giet bhal lehha ta' berqa l-ultimatum minghand il-Patrijiet Franġiskani ta' Putirjal. Nahseb li xi appostlu jew xi dixxiplu mela mohh il-gwardjan bil-periklu tal-materjal (jablo) li l-presepji huma fil-parti l-kbira maghmula minnu. Ahna żgur nafu li l-post kien hemm bżonn ta' tiswija urgenti u żgur li l-kumitat kien lest li johroġ mill-post sakemm jiġi rranġat; pero' li tinghata twissija biex nohroġu kollox 'il barra u ma nergħux lura kienet bhal deċiżjoni kiefra hafna. Kien hemm gwardjani li hadmu mal-kumitat tal-Ghaqda b'tant heġġa u entużjażmu li konna nħossuna vera familja wahda. Dnub li wasalna f'dan l-istat. L-istorja dejjem hekk kienet. Wara li tkun bnejt hafna enerġija fil-passatemp li tant tkun thobb u tara li dak li kien qed jintilef: (jiġifieri li l-presepju kien qed jgħib mis-soċjeta' Maltija), kien beda jiehu l-hajja, issa donnu kollox qed jikrolla. Naf li xi darba kien ser jiġri dan il-fatt għax il-post kellu bżonn manutenzjoni kbira u kien fi stat ikrah. Napprezza li fl-ahhar kien hemm xi hadd li ha deċiżjoni u medd għonqu għal biċċa xogħol kbira u urgenti. J'Alla l-post jerga' jkun iffrekwentat minn nies ta' rieda tajba.

Naf li l-kumitat din l-affari giet fuqu habta u sabta, pero' nemmen li hemm nies kapaci li jdawru din id-disfatta f'opportunita'. Kif jgħid tajjeb il-Malti, Alla jaghlaq bieb u jiftah mija. J'Alla jkun hekk għax hasra dak li nbena f'dawn it-tletin sena jispiċċa fix-xejn. Naf li diġa' saru xi appelli biex jinstab post fejn nistgħu npoġġu l-materjal li l-Ghaqda akkumulat matul iż-żmien. Naf li kull membru jixtieq li l-Ghaqda tibqa' għaddejja fil-hidma tagħha pero' kull membru għandu jmidd għonqu għax-xogħol li jkun hemm bżonn. Xi kultant inparlaw hafna u nikkritikaw hafna, iżda hekk kif tintalab l-ghajjnuna jkun daww il-ftit li jagħtu sehemhom. Fis-sitwazzjoni li ninsabu fiha hemm bżonn li nahdmu flimkien u kull tagħrif ta' xi lokal fejn l-Ghaqda tista' tmidd rasha jkun utli hafna. Alla ma jhallix lil daww li jahdmu f'ismu..... wahedhom.

Din is-sena kellna ta' bil-fors, kontra qalbna, nillimitaw il-kors ta' kif tagħmel presepju, li kien dahal sewwa fil-kalendarju tal-attivitaġiet tal-Ghaqda. Iva kontra qalbna, għax għal kemm kien piż fuq il-kumitat, xorta kien ikun ta' sodisfazzjon meta tara nies ta' kull eta' jipparteċipaw b'dak l-entużjażmu. Nemmen li jerga' jiġi dak iż-żmien għax..... ma jkunx il-Belt jaf ikun x'imkien iehor.

Xorta nheġġiġkom biex tagħmlu presepju għall-wirja għax sa dak iż-żmien post għal wirja jinstab. Kuraġġ!!

Il-Kelma tal-President

Hbieb,

F'dawn iż-żminijiet sbieh tas-sajf wiehed iżjed mohhu kif ser iqatta iktar hin hdejn il-bahar jew xi divertiment iehor. Ohrajn jipprofittaw ruhhom mill-ġranet twal biex iduru dawra mad-dar u jaghtu xi tibjida jew jirrangaw xi hsarat żgħar li jinqalghu fid-dar minn żmien għal żmien.

Ghad-dilettanti tal-presepu dan hu wkoll żmien tajjeb biex wiehed jibda jahseb fuq il-presepu avolja l-Milied ikun għadu ftit il-bogħod. Bhalissa donnu jiġuk iktar idejat u f'l-istess hin it-temp jippermettilek li tkompli għaddej għax ix-xogħol li tkun għamilt jinxf fi ftit hin.

Minkejja d-diffikultajiet li kellna, l-Għaqda tagħna din is-sena xorta qed tagħmel kors dwar il-bini tal-presepu. Veru li kellna nillimitaw xi ftit in-numru tal-partecipanti minhabba spazju, imma bqajna mexjin u jekk Alla jrid intemmu l-kors b'suċċess. Dan hu kollu frott tal-hidma li l-membri tal-kunsill u xi voluntiera ohra wettqu matul dawn l-aħhar ġranet.

Il-lectures ta' din is-sena ser inhalluhom għal Settembru meta jkollna wkoll it-Table show. Dwar dan issibu aktar informazzjoni f'dan il-fuljett, imma meta jasal iż-żmien nergħu infakkrukom permezz ta' eMail jew sms. Importanti li tibgħatulna l-indirizz tal-eMail u/jew numru tal-mobajl. Tkunu qed tghinuna niffrankaw spejjeż u nżommukom infurmati.

Bhal issa wkoll beda jirranka x-xogħol fuq il-Konvenju Ewropew li l-Għaqda tagħna qed tipprepara għas-sena d-dieħla. Ftit ġimghat ilu tellajna website ġdida fuq l-internet dedikata għal dan l-avveniment importanti. Dan il-proġett huwa ambizzjuż hafna għalhekk ser ikollna bżonn tal-ghajnuna fuq diversi linji. Inhegġeg lil kulmin jista' jgħati daqqa t'id biex jikkuntattja lis-Segretarju għal aktar informazzjoni.

Grazzi u tisljiet.

Andrew Spiteri

Id-Diversita' fil-Presepju

*Minn s-Sur Charles Bellia
Segretarju*

Forsi huwa ftit diffiċli biex temmen li dan ir-ritratt juri presepju Ċiniż fil-Katidral ta' S.S. Mikiel u Gudule fi Brussell. F'dan il-Katidral kull sena ssir wirja ta' presepji offruti mid-diversi komunitajiet li jghixu f'din il-belt Belġjana. Jiena kelli l-unur li ghal sentejn wara xulxin nrrapreżenta lill-Komunita Maltija f'din il-wirja bi presepju fuq stil Malti wiesa żewġ metri u nofs u metru u nofs fond, bil-pasturi tal-mibki Zaren Gauci, Żejtuni, maghruf ahjar bhala d-Disma.

L-ewwel darba li armajt il-presepju tieghi, fil-katidral kien hemm attivita qawwija b'madwar 45 grupp ta' nies jarmaw il-presepju ta' pajjiżhom. Id-Dekan tal-Katidral hemm kien ukoll, idur mal-presepji u fil-waqt li jammira x-xoghol li kien ghaddej, jara li kollox miexi sew. Hafna attivita, imma ftit li xejn konfużjoni. Wasal hdejjja, qalli xi haġa b'lingwa li ma fhimtx. Reġa sellimli u staqsieni jekk nitkellimx bit-Taljan. Meta ghidtlu 'iva' qbadna diskursata fuq il-wirja. Il-kliem waqa' fuq il-varjeta ta' pasturi, forum u stili ta' presepji li kienu qed jintramaw dak il-hin. Qalli li dik is-sena kien ser ikun hemm madwar 45 presepju minn komunitajiet barranin li jghixu fi Brussell. Hassu kburi li fil-katidral 'tieghu' kien hemm mhux biss entużjażmu għall-presepju imma wkoll kien jinħass sew sens ta' għaqda u kooperazzjoni minkejja d-diffikultajiet biex grupp jikkomunika ma' iehor. Ma kienx hemm lingwa komuni u hafna kienu jafu biss il-lingwa tagħhom!

Staqsejtu x'kien il-hsieb wara din il-wirja u r-risposta tieghu kienet wahda sempliċi u sinjifikattiva fl-istess hin. Qalli li fil-katidral ta' Brussell ma kienx ser ikun hemm esibizzjoni ta' arti, imma wirja ta' solidarjeta u għaqda bejn gruppi ta' nies li ma jafux lil xulxin u li ġejjin minn pajjiżi u kulturi differenti. Is-sodisfazzjon tieghu kien ġej mill-fatt li l-wirja ta' presepji li kienet qed tintrama dak il-hin kienet ċelebrazzjoni ta' DIVERSITA'. Dort lejha u bla ma tani ċans niftah halqi, qalli: "Ma tahsibx hekk int ukoll?" Sellimli, awgurajna suċċess lil xulxin u mar ikompli d-dawra tieghu.

Komplejt narma l-presepju u fl-istess hin nahseb x'ried ifisser li kienet qed issir 'ċelebrazzjoni tad-diversita'. Il-presepji mhux kollha l-istess - jikkomemoraw it-Twelid tal-Bambin? Meta poġġejt l-ahhar pastur f'postu, tajt l-ahhar daqqa

t'ghajn...kollox kien lest. Qbadt il-camera u mort indur mal-presepji l-ohra niehu r-ritratti. Hafna minnhom kienu lesti, ohrajn kwaži. Uhud minnhom laqtuni ghal krejattivita li kellhom, ohrajn kienu aktarx simboli tal-Milied milli presepju. Kien hemm tnejn mill-Lvant Nofsani...il-kliem, miktub bil-lingua Gharbija kellhom traduzzjoni bl-Ingliż viċin tagħhom. Qrajt xi jfissru dawk il-hafna sinjali f'xulxin. Kienu kliem ta' protesta u fl-istess hin talba biex il-Bambin

Gesu' jsołvi l-problemi f'dak ir-reġjun. Kien hemm presepju magħmul b'haxix niexef u pasturi suwed! Kien tal-Komunita Afrikana. Ftit 'il-bogħod minnu kien hemm għadd ta' djar u pasturi poġġuti fuq xkaffar imtarraġ bid-dwal jilagħbu bejniethom. Xogħol sabih fl-injam li meta ersaq viċin sirt naf li inhadem minn prigunieri f'habs Spanjol. Ma setax jonqos il-presepju Taljan. Ma tantx laqatni, stennejt xi haġa ahjar. Kien hemm iehor minn Spanja, imma reġjun differenti. Dan żammni ftit hdejh biex nifli sew kif kien maħdum, kien interessanti.

Bqajt indur u niehu filmat u ritratti. Ma kien hemm ebda presepju bħall-iehor. F'uhud spikka l-ambjent tal-pajjiz minn fejn ġew; ohrajn iktar ikkoncentraw fuq il-pasturi. Ftit li xejn kien hemm presepji kif nafuħom ahna, bil-grotta, xi kamra, toroq, sigar, eċċ. Kollha bi stil differenti, tahlita shieha ta' idejat li minkejja li, irrid ngħid, holqu xi ftit tal-konfużjoni kollha kienu jirakkontaw storja wahda, dik ta' koppja fqajra li elfejn sena qabel dahlu jistkennu ġo għar, jew stalla (?) jistennew it-twelid tal-Messija.

Kont mitluf nifli presepju wara l-iehor meta minn warajja smajt lehen id-Dekan li staqieni: "X'tahseb, teżisti d-diversita' fil-presepju?" Ma stajtx ngħidlu le. Il-messaġġ li pprova jwassalli kont fhimtu u bqajt nemmen fih. Il-presepju huwa verament ċelebrazzjoni ta' diversita. Il-hasra hi li mhux kulhadd jifhem il-messaġġ tal-presepju...li minkejja it-tahlita ta' idejat, kuluri, forom jew fehmiel kollha kemm ahna nistghu ngħixu flimkien f'paċi dejjiema!

Għandek eMail?

Jekk trid infakkruk fl-attivitajiet li jkollna minn żmien għal żmien ibgħatilna l-indirizz tal-eMail tiegħek.

Tagħna huwa: charbel@onvol.net

Inħobbu 'l xulxin

Minn Marianne Tabone

Kien wasal il-bidu ta' Diċembru u dik il-ġimgħa kien se johroġ ir-riżultat tan-*'November Tests'*. It-tfal fil-klassi ta' Audrey kienu anzjużi sakemm tiġi l-Form teacher biex tagħtihom ir-riżultat u tghidilhom fejn kienu marru jew tajjeb jew hażin.

Audrey tista' tghid li kellha mohħha mistrieh għax kienet hadmet il-karti mal-ghalliema tal-privat. Imma Melanie ma kinetx tmur privat u ma kellha ebda hjiel kif kienet marret. Kienet taf li qatt ma kienet tiġi minn ta' quddiem. Stenniet li tasal l-ghalliema.

Fl-ahħar il-break spicċa u dahlet Miss Attard fil-klassi. Dakinhar kien hemm silenzju perfett fejn is-soltu kienet ikollha tghajjat xi żewġ għajtiet biex iżommu s-skiet halli tkun tista' tibda l-lezzjoni. Miss Attard ma kinetx hmar. Dritt indunat għaliex kien hemm tant hemda fil-klassi.

Qaltilhom li kienet se tagħti r-riżultati skont l-ordni alfabetika u mhux kif ġew fl-eżamijiet. Audrey kien kunjomha Abela u l-ghalliema bdiet minnha. Ma kien hemm ebda sorpriża għal Audrey. Kienet taf li kienet marret tajjeb għalkemm il-marki ma kinetx tafhom. Melanie kunjomha kien Schembri u kellha tiehu paċenzja tisma' r-riżultati tal-hafna tfal li kunjomhom kien jibda bl-ittri qabel l-*'s'*.

Fl-ahħar l-ghalliema sejhet isimha. Melanie kienet se tqum bilwieqfa imma l-ghalliema qaltilha biex tibqa' bilqegħda. Miss Attard kienet bniedma qalbha tajba u ma riedet tikser lil ebda studenta li tkun marret hażin. Melanie bdiet tisma' l-marki tagħha li kienu baxxi hafna. Kienet taf li marret hażin. Fi żmien l-eżamijiet huha ż-żgħir kien marid hafna u t-tabib kien qalilhom li kien fil-periklu li jitlef hajtu. La Melanie u anqas ommha ma kellhom mohħ l-eżamijiet. L-omm kienet tghaddi granet shah l-isptar u Melanie kienet tiehu hsieb ohtha Sarah u ssajjar biex x'hin jiġi missierhom mix-xogħol isib platt shun qabel imur l-isptar. Melanie ma kienet tkellmet ma' hadd dwar dak li kienet għaddejja minnu d-dar. Basret li kienet marret hażin imma kienet taf ukoll li kienet tipprova tpatti fl-eżamijiet tal-ahħar.

Il-lezzjoni spicċat u Melanie hadet ir-ruh. Imma qabel ma harġet Miss Attard għamlet sinjal lil Melanie biex tohroġ magħha. Audrey, li kienet għassa għall-marki ta' Melanie daqs kemm kienet għal tagħha ratha hierġa mill-klassi. Kienet tghir għaliha għax għalkemm Melanie ma kinetx tmur privat xorta kienet iġġib marki għoljin. Ommha kienet dejjem tfakkarha kemm kienet tonfqilha flusha

fuq il-privat. U dawn il-kummenti kollha kienu jdejquha bil-kbir. Malli rat lil Melanie hierġa mill-klassi b'lehen jinstema' qalet,

“Il-brava li m'ghandiex bżonn tmur privat ghamlet qassata!”

Melanie saret hamra nar. Dak il-hin xtaqet tmur taghtiha daqqa ta' harta imma Miss Attard kienet harġet u kienet tistenniha. Wahhlet f'mohħha li tpattilha lil Audrey ta' dak il-kumment li kienet ghajtet fil-klassi. Miss Attard kellmitha bil-kwiet u Melanie sabet ruhha tiftah qalbha magħha. Melanie kienet diġa hasbet li wara l-iskola kienet tistenna lil Audrey u taghtiha xebgħa. Hekk kienet tpatti tal-paroli krudili li kienet qalet. Dakinhar l-ghalliema tal-Frañçiz ma kinetx ġiet u Miss Attard ġiet hi flokha.

Kienu bdew jarmaw il-Presepju bil-mod. L-ghalliema ssuġġeriet li jkomplu dak il-hin. It-tfal hadu gost u kulhadd midd idejh biex ikomplu jarmawh. Fl-ahhar ftit minuti Miss Attard stiednet lit-tfal biex jingabru quddiem dik it-tarbija li giet fid-dinja biex meta tibda l-missjoni tagħha tippriedka l-imħabba u l-maħfra.

It-tfal kollha nġabru u talbu biex it-Tarbija Divina tghinhom biex ihobbu lil xulxin. Miss Attard kellmithom f'it u spjegat li biex ikun hemm l-imħabba jeħtieġ li ma nwegġġghux lil xulxin bi kliemna. Audrey ftakret fil-kliem iniggeż li qalet kontra Melanie. Wahhlet f'mohħha li tiskuza ruhha ma' Melanie. Meta Miss Attard fakkret li Ġesu jridna naħfru u ma npattux, Melanie ftakret li kienet ippanat li taghti xebgħa lil Audrey wara l-iskola.

Hekk kif daqqet il-qanpiena biex kulhadd johroġ, suppost bil-kwiet, Audrey resqet lejn Melanie u bis-sempliċita kollha talbitha skuza. Melanie sħat minn sehbita u minn taħt l-ilsien stqarritilha li kien beħsiebha ssawwata. It-tnejn tbissmu lejn xulxin u ndunaw li billi jpattu lil xulxin ma kinux juru mħabba la lejn xulxin u anqas lejn il-Bambin.

Minn dakinhar 'il quddiem iż-żewġ itfal saru hbieb kbar. Bdew jghinu lil xulxin u meta t-tfal l-ohra tal-klassi urew li ma setghux jifhmu sewwa Audrey u anke Melanie bdew jghidu li kien permezz tal-Presepju li saret dik il-bidla fihom.

Bdejt tahseb għall-presepju li ser ittella' għall-WIRJA ta' din is-sena? Nissuġġerulek li tibda minn issa! Tajjeb tkun taf li l-qisien tal-presepji ser ikunu: **Faċċata mhux iżjed minn 60cm u fond mhux iżjed minn 45cm.**

Niġbdu l-attenzjoni ta' kulhadd li presepji li jaqbz u dawn il-qisien ma jkunux aċċettati.

Grazzi tal-kooperazzjoni.

Riflessjonijiet fuq il-pasturi tas-sold

Minn Frans Chircop

Kont qiegħed naqra ftit il-ktieb “Il-Presepju fil-Milied Malti” tas-Sur Joseph Muscat, membru tal-Għaqda Hbieb tal-Presepju – Malta, u ġejt fis-silta ta’ fejn hemm ir-ritratti tal-presepju li kien jarma’ San Ġorġ Preca fil-kamra tiegħu. Harist lejn il-pasturi tas-sold li hemm fil-presepju u dlonk bdejt nirrifletti. **Din hija parti mill-presepju tiegħu**

1. L-Għaġeb tal-Presepju.....

Pastur b’ idejħ miftuhin quddiem il-grotta. Mistgħaġeb bix-xena li qed jara. Kemm hawn nies li għalkemm qegħdin jaraw b’għajnejhom it-tbatijiet tal-hajja xorta ma jipparteċipawx biex jgħinu lil dak li jkun. Mistgħaġeb u mhux qed jifhem. Imbellagħ u konfuż. Bħal dawn hawn hafna jiġru mas-saqajn.

2. Ix-Xabbatur..... Dak

li jkun kurjuż biex jara xi jkun qed jiġri. Ġrajjet ta’ madwaru jnisslu ġo fih kurżitajiet biss. L-aqwa li jkun jaf x’ inhu jiġri u jaqta’ xewqtu. Jkun irid jinsendika kollox. Pero’ ma jkunx jaf jekk semax jew rax tajjeb. L-aqwa li ipparteċipa u tkixxef

3. Ix-Xriek..... Tnejn

mghannqin ma’ xulxin. Jgħannu u jkantaw. Ferhanin. Jixxalaw u jferrhu lil haddiehor. Għaljenati minn dak kollu li jkun qed jiġri madwarhom. Min jaf jekk jafux fejn sejrjn? Tgħid hawn nies bħalhom?

4. Tat-tanbur, taż-zaqq, tal-flawt..... L-orkestra ta’ dak lż-

zmien. Iferrhu lil ta' madwarhom. Imorru jdoqqu ghall-okkazjoni. Hekk ġara fit-Twelid tal-Bambin. Jien nifrah bil-ġid ta' haddiehor? Nipparteċipa jew nibqa' sieket u wara ngerger li ma kien hemm xejn?

- 5. Il-Kaċċatur**..... Pastur li ma nafx kif dahal fil-presepju. L-arja ta' barra jhobbha hafna. Pero' ma jhobbx l-ambjent, il-hlejjaq li halaq Alla jeqridhom.
6. Hemm hafna aktar pasturi li npoġġu fil-presepju. Nispera li ma nkunx jien wiehed minnhom li nkun hemm biss għan-numru. Jien irrid nkun parteċipant. Naqsam il-ferh u n-niket tal-okkazjoni. Irrid inkun hemm biex nisma' l-hsejjes, il-ghagha tal-geġwiġija tan-nies, irid inkun b'widnejja miftuha bies nisma' u ngharbel dak li jkun qed jinghad. Iva irid inkun eżempju għal haddiehor.

Il-Mizata

Il-kontribut tiegħek lejn dak li twettaq l-Ghaqda huwa żgħir hafna imma mportanti. Minghajr dan il-kontribut tista' mhux biss tiflew il-possibilita li tipparteċipa fl-attivitajiet tal-Ghaqda fosthom li tkun infurmat permezz ta' dan il-fuljett; imma tista' wkoll tiflew is-shubija tiegħek.

Għalhekk il-Kunsill ihegġek biex taggorna ruhek u jekk int lura fil-hlas tibghat dak li hu dovut minnek lis-Segretarju. F'każ ta' diffikulta ċemplel fuq 9940 6645.

Grazzi.

www.presepjumalta.org

Dan hu l-indirizz tal-website tagħna!
Idhol fih biex taqra dwar l-istorja tal-Ghaqda, l-presepju, kif tahdem il-presepju u xi aċċessorji.

Żur l-albums tar-ritratti u ġedded il-memorja tal-wirjiet annwali.

**Għaddi l-indirizz lill-hbieb u qra,
speċjalment dawk imsefrin...ibqa żgur
li japprezzaw.**

Kulhadd bl-użanzi tiegħu

Fil-Polonja

Ghall-ikla tal-Milied, fil-Polonja, in-nies ipoġġu ftit tiben fuq il-mejda biex wara l-ikla jpoġġuh fil-grotta u hekk il-presepju jkun komplut bil-Bambin fuq it-tiben fil-maxtura. Ghandhom ukoll l-użanza li madwar il-mejda jdawru katina halli “Minn fuq il-mejda ta’ l-ikel, il-hobż ma jonqoshom qatt”. Fil-Polonja n-nies ma jieklu xejn lejlet il-Milied qabel ma tidher l-ewwel kewkba. Ikollhom ikla kbira imma ma jinsewx ihallu post vojtt fuq il-mejda biex jekk Ġesu’ u Marija jghaddu minn hemm ikollhom sigġu biex jistrieħu, kif ukoll post lest għall-ikel.

Ir-Russja

Fejn hemm l-insara titqaddes quddiesa, mhux bil-lejl imma nhar il-Milied 25 ta’ Diċembru fighodu, għall-annimali salvaġġi. Lejlet il-Milied, il-kap tal-familja, ilaqqat kemm isib ikel u jmur iferrxu fl-ghelieqi, biex l-annimali salvaġġi jkollhom x’jieklu nhar il-Milied.

It-tfal Russi ghandhom il-Babuxka, mara xiha, li mijiet ta’ snin ilu, fil-lejl tal-Milied, waqfu ghandha t-Tliet Slaten Maġi. Talbuha biex tmur magħhom fejn Ġesu Bambin, iżda ppreferiet tispicċa l-faċendi. Meta’ lestiet, mliet il-fardal b’hafna ġugarelli għal Ġesu’ Bambin, ġriet wara s-Slaten imma laħqu tbiegħdu u ma laħqithomx. Imbagħad bdiet tqassam ir-rigali li kellha għall-Bambin, lit-tfal.... u minn dak il-jum l-istorja baqgħet tirrepeti ruhha kull 24 ta’ Diċembru.

Fil-Norveġja

Bhal ma jsir fir-Russja, l-annimali jitimghuhom bil-lejl. Fin-Norveġja, jkunu t-tfal li jitimghu l-annimali. Jilbsu lbies ohxon minhabba l-ksieh u jmorru fl-ghelieqi jferrxu qamh, ċereali u ikel iehor għall-ghasafar u annimali ohra, u jhallu sopop f’ dikkijiet għal dawk il-klieb u l-qtates li jkunu abbandunati. Almenu nhar il-Milied l-ghasafar jieklu ikla tajba mingħajr ma jithabtu għaliha!!

Kun parti mill-fuljett...

Ikkontribwixxi billi tibgħat xi kitbiet, novelli qosra, poeziji, eċċ biex jiġu ppubblikati fuq “il-Presepju”. Ghandek xi idejat kif tagħmel aċċessorji? Trid tikkummenta dwar l-Għaqda? Tiddejjax, iktbilna. Sa fejn ikun possibbli nilqgħu is-suġġeriment tiegħek.

Nota żgħira.... kitbiet li jistgħu joholqu polemiki ma jkunux pubblikati.

Il-Bambin tal-Bozza

Minn George Cilia

Sittin sena ilu, il-presepju fid-djar Maltin ma ntramax. Il-purċissjonijiet bil-bambin ma sarux. Il-quddiesa solenni ta' nofs il-lejl ma kinitx ċelebrata. Anqas tiżjin bidawl ma sar. Forsi diġa ndunajtu għaliex ġara hekk. Kienet habtet l-ewwel sena tal-gwerra u l-festi kollha kienu sospizi minhabba l-attakki mill ajru u l-biza' mill-bumbardamenti bla hniena fuq gżiritna.

Irrid ngħid iżda, li mhux hekk ġara lill-Bambin tal-Bozza, li kellna fid-dar tal-Birgu. Dan fortunatament ilhaqna salvajnieh flimkien ma' ghamara ohra li ġarrejna magħna lejn Haż-Żebbuġ, fejn domna refuġjati għal-tlett snin u nofs fi żmien il-gwerra.

Dehrlina li bhal snin mghoddija, anzi b'aktar herqa kellna nnehhu l-ghata minn fuq il-bozza u nixeghlu xama' u nitolbuh iharisna mill-konsegwenzi koroh li iġib mieghu il-flaġell tal-gwerra. Hekk ghamilna. Id-drawwa bqajna nipprattikawha bħas-soltu.

L-Origini

Ommi Lorenza kienet tirrakkonta lili u lil ohti, kif, meta tgharrset, wara l-mewt ta' missierha, ommha xorta wahda hasbitilha ghad-dota. Hekk kien isir f'dawk iż-żminijiet tas-snin għoxrin. Fost l-affarijiet bżonjużi ghad-dar tal-miżżewġin godda, primarjament kien ikun hemm is-sett tal-kamra tas-sodda. In-nanna orndnat l-ghamara kollha minghand l-aqwa mastrudaxxi li kienu jeżistu fil-Birgu; l-ahwa Serracino.

Dawn kienu jwieghdu li jlestu l-ghamara fil-hin u bhala rigal personali taghhom joffru l-Bambin tal-Bozza tal-hgieg. Il-ftehim tal-gherusija jidher li ntlahaq kif miftiehem, ghax sa minn tfuliti niftakar il-Bambin tal-Bozza dejjem mghotti fuq il-gradenza.

Żewg fjuretti go vazetti tal kina b' disinn indurat bid-deheb, ippreservati go bozoz tal-hgieg, jakkumpanjaw lill-ornament. Mal-bidu tal-Avvent, ommi kienet tnehhi l-ghata minn fuq il-Bambin biex ikun jista' jitgawda minnha, u sa mill-bidu tan-novena tal-Milied, jinxteghlu x-xema' quddiemu.

Ta' tfal li konna, dan il-Bambin imqieghed go nofs girlanda ta' fjuri artifiċjali mill-isbah (ganutell) mimdud helu helu fuq idejh; tahtu xi gherien imhaffrin fil-fjuri, bin-nghag jirghu madwaru; bir-raggi ma' rasu, l-gizirana ma' ghonqu, u terha tal-bizzilla mzejna bil-fosos, kienu jzommuna ta' spiss iffissati nharsu lejha. Aktarx li dan ix-xoghol artistiku kien jigi mpurtat minn Franza. Probabbli fadal familji ohra f'pajjizna li ghandhom Bambin tal-Bozza, wirt tal-ġenituri li żżewgu f'dik l-epoka. Nixtieq nirrikmanda lil kulmin ghandu dan ix-xoghol sabih bit-tifkira tat-tweld ta' Ġesu', biex iżomm f'kundizzjoni tajba l-originalita ta' din l-idea antika. Ahna dan ghamilnieh, ghax ghalina, l-valur sentimentali daqskemm storiku, nghezzuh, u certi li ta' warajna jkomplu jsegwu l-istess tradizzjoni li ahna writna minghand ta' qabilna.

Artiklu meħud mis-suppliment tal-Milied-il-Mument, il-Hadd 17 ta' Diċembru. 2000

Ir-Ragħaj tal-Bnedmin

Kien Diċembru fl-ahhar tieghu
it-twelid tal-iben
fil-maxtura b'tiben.

Ragħaj tal-bnedmin
intbagħat fid-dinja
biex isahhah it-twemmin.

Ġie biex jiehu hsieb il-merhla
li stenniet salvatur
biex jiżgura futur.

Dan iċ-ċekjen
rigal tal-Missier
kien il-haruf l-imsejken.

Mexxa sew bl-eżempju tieghu
bit-tagħlim l-inghata
b'ġenituri grata.

Minn tarbija
kien dawl għal hafna
li ġew b'toqol mgħobbija.

Mhux biss b'ragħaj mis-sema magħruf
ukoll b'habbar tas-sliem
li jinsab hawn bla tmiem.

Joseph Bonnici
28-04-2017

San Nikola u xi drawwiet tal-Milied

Minn Jessie Chircop

Mal-moghdija taż-żmien hafna emigranti Ewropej ġabu hafna tradizzjonijiet li ghandhom xjaqsmu mal-Milied. Dawn bil-mod il-mod dahlu fil kultura tal-Istati Uniti tal-Amerika. Dawn ġew magħqudin u saru attribwiti għal San Nikola.

Il-Kalzetta tal-Milied.....

“Il-kalzetta kienet tkun imdendla maċ-ċumnija, bit-tama li San Nikola jiġi minghajr telf ta’ żmien”... Hekk tghid it-taqbila tat-tfal ta’ żmien il-Milied. L-istorja tghidilna kif San Nikola kien jipprovdi l-flus għat-tfajliet f’qar biex jizzewġu. Darba tefa’ l-flus minn ġo tieqa u jingħad li dawn waqgħu eżatt ġo kalzetta li kienet hdejn iċ-ċumnija biex tinxf.

Laringa jew mandolina fil-ponta tal-kazetta tal-Milied

Jingħad li meta San Nikola tefa’ l-flus tad-deheb fil-kalzetta biex it-tfajliet il-fqar ikunu jistgħu jizzewġu, l-laringa jew mandolina saru tad-deheb. Meta’ naraw dawk il-blalen jiddu fis-sigra tal-Milied, jew imdendlin mas-soqfa tad-djar, ma’ xi festun tad-dawl, dawn ikunu jfissru l-laringa jew mandolina li hekk kif messu mal-flus tad-deheb li San Nikola tefa’ fil-kalzetta dawn saru huma ukoll tad-deheb.

Bsaten tal-helu (Candy Canes)

Dan ukoll huwa simbolu iehor li ghandu x’jaqsam ma’ San Nikola. Dan il-qaddis kien isqof u kull isqof ikollu bastun twil bil-ponta mgħawġa fit-tarf. Dan jissejah l-baklu. Dan il-bastun li bih ir-ragħaj jiggwida lin-nghaġ tiegħu. L-Amerikani sabu ukoll kif dahhlu dan il-bastun fil-helu. Dan ikun faxxex bojod u homor u jkollu toghma helwa hafna.

L-ghotja tar-rigali bil-mohbi, bil-lejl

Il-kalzetta tintela’ waqt li t-tfal ikunu reqdin. San Nikola kien jagħti r-rigali tiegħu, bil-mohbi, fis-satra tad-dlam. Ma ried li hadd jarah għax ried li min jirċievi r-rigal jahseb u jemmen li ġej minghand Alla. Żmien il-Milied kien jgħin lill-foqra u l-aktar dawk batuti. Jingħataw hafna rigali u ‘*Hampers*’ lin-nies fil-bżonn. Jingħataw ukoll hafna flus għal min hu fil-bżonn. Dawn juru kemm San Nikola ma kienx egoist, għax kien jagħti fil-mohbi u qatt ma ried li xi hadd jirringrazzjah.

Tajjeb li tkun taf...

Ruma l-antika

F'kull 17 ta' Diċembru, n-nies ta' Ruma l-antika kienu jorganizzaw festa kbira li ddum sejra ġimgħa. Il-festa lellha l-isem ta' Saturnalia, ad unur Saturn, l-alla tal-agrikoltura, li minnu ġej l-isem ta' *Saturday-Is-Sibt*.

Kienu jsiru purċissjonijiet mat-toroq kollha, jixghelu bosta xemgħat biex ifakkru t-twelid ta' sena ġdida, jżejnu djarhom bil-haxix ahdar u jagħtu rigali lil xulxin. Is-sidien jagħtu rigali lill-ilsiera tagħhom, l-irġiel jilbsu ta' nisa u jduru mat-toroq lebsin il-ġlud tal-annimali.

Fl-ikel kienu jpoġġu fażola niexfa u min isibha ikun ir-re ta' dawk il-festi. Dawn it-tradizzjonijiet xterrdu mal-Imperu Ruman kollu li, thalltu ma' użanzi ohra li diġa kienu jeżistu.

Xmas

X hija l-ewwel ittra tal-kelma Griega għal Kristu – Xristos – L-ewwel insara kienu jiktbu u jittkellmu bil-Grieg. Aktar ma beda jghaddi ż-żmien inqas u inqas nies baqgħu jifhmu l-lingwa Griega antika. Ma baqgħux jużaw il-Kelma Xmas għaliex l-ittra 'X' kella tifsira pagana u l-kelma Xmas kienet turi nuqqas ta' rispett.

Yule Log

Yule huwa l-isem mogħti liż-żmien taż-żewġ festi antiki tas-sajf (bidu ta' Awwissu) u l-aktar tal-Milied. Is-*Celts* kienu jemmu li x-xemx tieqaf għal-12 -il jum fix-xitwa meta l-ġurnata ma tiqsarx aktar. Biex il-qawwa tad-dawl tirbah il-qawwa tad-dlam, id-*Druids* kienu jbieterku zokk, il-*Yule Log*, u jithalla jinħaraq għal 12-il jum. Jekk il-*Yule Log* jintefa, kienu jghidu li sejjer jkollhom jghaddu minn sfortuna. Jekk jirnexxielhom iżommu biċċa minn dan iz-zokk, biex jqabbd u bih il-*Yule Log* tas-sena ta' wara, ikollhom fortuna s-sena kollha.

Għandna website ġdida dedikata lill-**KONVENJU 2018**.
Nissuġġerulkom tidhlu fiha u taraw kif qed nippreparaw
għal dan l-avveniment importanti!

**Jekk jinteressakom li tagħtu sehemkom,
ikkuntattjaw lis-Segretarju, Charles Bellia
għal aktar informazzjoni!**

www.presepjumalta2018.org

